

stoken. De andere einden, die omgebogen zijn, worden in de gaten van de bodemklamp gehaakt. Met een paar vleugelmoeren wordt het geheel stevig vastgezet.

Touw als reissluiting. Het oudste en nog veel gebruikte middel is het kruistouw. Overdag legt men de reisramen. Na het beëindigen van de vlucht worden de vlieggaten gesloten. Door de gaten in de bodemklampen wordt een sterk, niet te dun touw gehaald. In een der einden wordt een stevige lus gelegd. Flink aantrekken. Vervolgens wordt het vrije eind onder de opgeklapte vliegplank en de kast doorgehaald en bovenop vastgezet. Doordat het reisraam iets boven de buitenrand uitsteekt, worden alle delen flink op elkaar gedrukt.

Ook voor de simplex is de kastsluiting, beschreven op pag. 183, goed te gebruiken.

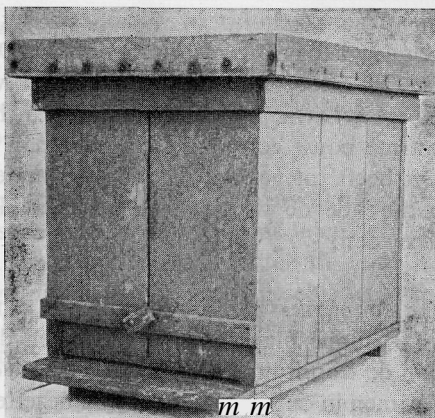
De voerbak. We gebruiken bij voorkeur hetzelfde systeem bak als bij de spaarkast. Deze bak past precies op de binnenbak en wordt van boven afgesloten met de dekplank, die dan zéér goed vlak moet zijn. Wanneer men een extra buitenrand gebruikt, kan met de besproken plastic emmer ook gewerkt worden. De bijen zuigen door de gaatjes de suikeroplossing uit de emmer. Waarom drupt de emmer niet leeg? Nogmaals, zet de emmer vooraan op de kast. Zie pag. 97.

De fruitteelt- of minderhoudkast Ontworpen door Dr. A. Minderhoud destijds Rijksbijenteeltconsulent, met het doel fruittelers goedkoop en eenvoudig bijen te leren houden. Voor elke beginnende imker is het een zeer geschikte kast.

Ze heeft een aantal voordelen:

ze is in vergelijking tot de andere kasten goedkoop;
men kan er met een minimum aan kennis en zonder veel kunstgrepen met succes bijen in houden;
het behandelen der bijen is zeer gemakkelijk en het risico veel gestoken te worden is klein;
ze is gemakkelijk en vlug reisklaar te maken en het reizen er mee gaat zeer eenvoudig en is weinig riskant;
tenslotte kan ze door iedereen gemaakt worden.

Fig. 98.
De fruitteeltkast

We gaan de kast bekijken. Op de afbeelding fig. 98 zien we dat het een eenvoudige, rechthoekige kist is. Ze is gemaakt van enige planken van gangbare (machinale) maat, nl. duimshout van $17\frac{1}{2}$ cm breed. Wanneer de planken haaks worden afgezaagd, levert de constructie geen grote moeilijkheden op, te meer, daar alles koud op elkaar wordt gespijkerd. Voor het zelf maken van deze kast, vindt men in het aanhangsel (pag. 238-242) enige schetsen, houtmaten, afmetingen en toelichting.

Het raampje is hoger dan breed juist andersom als spaarkast- en simplexraam. We spreken van „hoog”raam en „laag”raam. Het

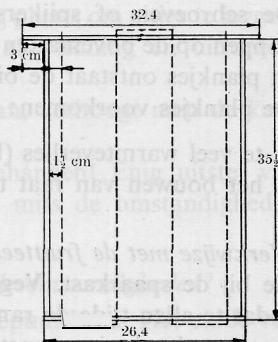

Fig. 99. Een raampje met maten.
De stippellijnen geven aan hoe de draad
gespannen moet worden

hoge raam behoort in warme- en het lage raam moet in koude bouw (zie pag. 18) gebruikt worden. Dit zijn de juiste combinaties. Er zijn mensen, die het laag raam (b.v. Simplex) in warme bouw hangen. Dit is erg riskant, want o.a. het opslaan van het voer in warme bouw gebeurt heel anders dan in koude bouw.

Dit heeft tot gevolg, dat bij lage ramen in warme bouw de bijen gedurende de winter heel gemakkelijk van het voer worden afgesneden.

De sluitplank. Het is een raampje, dat dichtgespijkerd is met een paar dunne plankjes. We gebruiken de sluitplank om de grootte van de woonruimte te regelen. In het voorjaar b.v. hangen er maar 5 ramen in de kast; meer ramen bezetten de bijen toch niet. Achter tegen het laatste raam schuiven we nu de sluitplank. Achter een zwerm, die b.v. maar een raam of 4-5 bezet, komt ook weer de sluitplank. Bij het zo genaamde invoeren in de herfst hebben we de sluitplank absoluut nodig.

Evenals bij spaarkast en simplex nemen we een volk in het najaar vóór we gaan inwinteren alle ramen af op 5-6 na; dan hangen we de sluitplank in. Doen we dat niet, dan gaat het volk, vooral als we grote hoeveelheden voer ineens geven, raten bijbouwen aan een dekplankje. Dat geeft verspilling van voer, was, bijen en tijd. Bovendien wordt een goede inwintering in gevaar gebracht.

Dekplankjes. Van boven worden de ramen afgedekt met plankjes, liefst drie. Elk plankje is op de vier hoeken voorzien van een schroef met brede platte kop of asfaltspijker, die $\pm 0,8$ cm uitsteekt. De schroeven of spijkers moeten zó geplaatst worden, dat de koppen op de bovenlatten der raampjes rusten. Tussen bovenlatten en plankjes ontstaat de bijenruimte.

De plankjes voorkomen:

- a. te veel warmteverlies (broednest);
- b. het bouwen van raat tussen deksel en bovenlat der raampjes.

Werkwijze met de fruitteeltkast. De methode is geheel gelijk aan die bij de spaarkast. Vegers worden gemaakt in fruitteeltkasten, zodat te allen tijde de ramen overgehangen kunnen worden. Men kan geen koninginnerooster of honingkamer gebruiken.

<i>Latijnse naam</i>	<i>Nederl. naam</i>	<i>Bloeitijd</i>	<i>Opmerkingen</i>
Coriandrum sativum	koriander		
Cosmos			
Cucurbita	b.v. sierkalebas		
Cynoglossum	hondstong		
Echium plantagineum	slangenkruid		
Godetia			
Helianthus annuus	zonnebloem		
Impatiens (= balsemien)	springzaad		
Malope			
Malva	kaasjeskruid		
Melilotus albus	witte honingklaver		
Ornithopus sativus	serradella		
Phacelia tanacetifolia			
Reseda			
Salvia horminum			
Tagetes	afrikanen		alleen enkelbloemige
Trifolium	klaver		

Bol- en knol-gewassen

Allium	look		
Chionodoxa	sneeuwroem		
Crocus			
(Mignon) Dahlia			alleen enkelbloemige
Galanthus	sneeuwkllokje		
Hyacinthus			
Leucojum	lenteklokje		
Muscari	blauwe druifjes		
Pushkinia			
Scilla	sterhyacinth		

Een zeer groot aantal van de bovengenoemde bomen, struiken, heesters en planten is te bezichtigen op de Proefbijenstand „Ambrosiushoeve” te Hilvarenbeek, Tilburgseweg 32, telefoon (04250) 2 58 88.

De Directeur van de Proefbijenstand, Ir. J. F. Mommers, is volgaarne bereid schriftelijk en/of mondeling inlichtingen te verstrekken.

Voor knutselaars

Hoe maak ik zelf een fruitteeltkast?

Kasten zijn tegenwoordig duur en degenen, die een stand willen gaan opbouwen, moeten diep in hun portemonnaie tasten. Jammer genoeg hebben velen dit al herhaalde malen moeten doen, voor ze aan bijenteeltuitgaven toe zijn.

Om de kosten te drukken, gaan veel imkers hun kasten zelf timmeren. Dit kan een besparing geven van vele guldens per fruitteeltkast.

In het algemeen verdient het geen aanbeveling zelf kasten te gaan maken, tenzij men een grote mate van bedrevenheid in het timmervak heeft. De fruitteeltkast is echter zó eenvoudig, dat een ieder, die zaag en hamer kan vasthouden, met behulp van de volgende schetsen en beschrijving, haar behoorlijk in mekaar kan zetten.

Dr. Ir. A. Minderhoud stond welwillend toe zijn gegevens over te nemen en enige wijzigingen aan te brengen.

Benodigd materiaal:

a. Planken van 1" X 7" ($2\frac{1}{2}$ X $17\frac{1}{2}$ cm) geveerd en geploegd en aan één kant geschaafd:

1. 2 planken van 54,5 cm - voor de bodem;
2. 4 planken van 42,5 cm - voor de voor- en achterkant;
3. 6 planken van 37,3 cm - voor de zijwanden;
4. 4 planken van 41,5 cm - voor het deksel;

b. panlatten (2×3 cm)

Totaal is hiervan nodig plm. 2,65 m. Met het oog op eventueel vervoer kan men zonder gevaar, voor verlies bij het verwerken, deze lat middendoor laten zagen.

Men heeft nodig:

1. 2 stukken van 32,5 cm om de bodemdelen aan elkaar te bevestigen; zij dienen tevens als „poten" voor de kast;
2. 4 stukken voor het deksel nl. twee van 58,5 en twee van 41,5 cm;

c. dunne, brede plafondstroken $\frac{3}{4}$ " x 3" na het schaven 1,7 X 7,2 cm. Hiervan maakt men de lijst van de bovenomtrek van de kast,

2 stukken van 54,8 cm.

2 stukken van 36, 2 cm.

Men kan hier ook voor nemen het z.g. „plankenhout" $\frac{3}{4}$ " X 7". Deze moet men echter in* de lengte laten doorzagen.

Het hout, onder c genoemd, kan men het best aan een stuk nemen. Van de plafondstroken neemt men dan 1,90 m en van het plankenhout 0,95 m;

d. *duivenlatten* - $\frac{1}{2}$ " X 1" (1 × 2 cm). Als men ten minste de raampjes zelf wil maken. In een kast gaan 13 raampjes;

e. verdere benodigdheden:

1. een plank van duimshout 5 cm breed en 32,5 lang. Men heeft twee van deze plankjes nodig; een ervan blijft over van de 4 planken voor het deksel;
2. spijkers en schroeven. Voor het zwaarste hout gebruikt men spijkers 27/12, voor het overige 18/13. Schroeven zijn nodig voor de pianoscharnier en om de klamp op de voorwand vast te zetten;
3. een stukje koperen pianoscharnier van 32,5 cm lengte, om het vliegplankje aan de bodem te bevestigen;
4. twee raampjesdragers, lang 49 cm;
5. zes en twintig afstands-blikjes.

De artikelen genoemd onder 4 en 5 kan men kopen bij een handelaar in imkersartikelen.

Men zal zich afvragen, waarom men het hout, genoemd onder *b* en *c*, beter aan één stuk kan kopen dan in de opgegeven maten. De machinale houtmaten schommelen nogal, zodat o.a. daardoor kleine afwijkingen kunnen ontstaan. Verder kunnen verschillen met de opgegeven maten voorkomen door het afhaken van veren en ploegen.

Hetzelfde geldt voor de vier planken van het deksel en de bodemdelen.

Het is dus verstandig het hout pas af te zagen op de gewenste lengte, als men deze kan opmeten aan het werkstuk.

Eenvoudige werkwijze

Bekijk eens goed fig. 108. Maak eerst de zijwanden klaar, de delen 3 - 4 - 5 en 6 - 7 - 8. Verwijder de overtollige ploegen en veren. De voor- en achterwand vragen al even weinig werk. Het vlieggat maakt men 0,7 cm hoog en 27 cm breed.

De zijwanden vallen tussen de voor- en achterwand, dat wijst zichzelf. Nauwkeurig kan men nu de bodemplanken afschrijven. De bodemdelen worden met de panlatten (te zien als stippellijnen) aan elkaar verbonden. Men spijkert de panlatten 7 cm van de voor- en achterwand van de bodem. Nu spijkert men de hoeken 3 en 11, 6 en 12, 5 en 10, 8 en 9, Fig. 109 laat duidelijk zien op

Fig. 107.

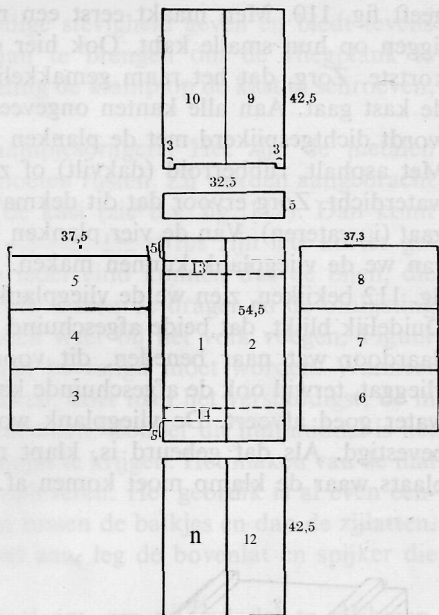

Fig. 108.

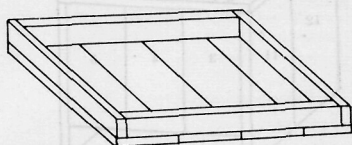
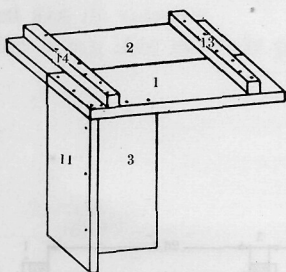

Fig. 109.

welke manier. Dezelfde schets toont ook, hoe de hoeken aan de bodemplank bevestigd worden. Om gemakkelijk te werken legt men onder de korte planken - zoals b.v. 3 in fig. 109 een blokje. In het kopse hout worden de spijkers iets schuin ingeslagen en flink ingedreven. In fig. 111 zien we de romp van de kast. De plank 4 zit nog slechts met ploeg en veer tussen 3 en 5 en met een paar spijkers aan de bodemplank. Het geheel is dus niet zo erg stevig. We gaan daarom over de bovenomtrek een lijst maken van het hout, genoemd onder c. Fig. 112 toont de lijst en de wijze waarop die bevestigd is. Merk op, dat de latten aan de zijwanden vallen tussen die van de voor- en achterwand. Een schets van het deksel

geeft fig. 110. Men maakt eerst een raam van de panlatten. Ze liggen op hun smalle kant. Ook hier de langste latten tussen de kortste. Zorg, dat het raam gemakkelijk over de bovenzijde van de kast gaat. Aan alle kanten ongeveer 3 mm speling. Het raam wordt dichtgespijkerd met de planken genoemd onder *a* 4.

Met asphalt, rubberroid (dakvilt) of zink maakt men het deksel waterdicht. Zorg ervoor dat dit dekmateriaal over het kopse hout gaat (inwateren). Van de vier planken blijft een stukje over waarvan we de vliegplank kunnen maken. Wanneer we nu weer even fig. 112 bekijken, zien we de vliegplank en de klamp aan de kast. Duidelijk blijkt, dat beide afgeschuind zijn. Het vliegplankje staat daardoor wat naar beneden, dit voorkomt inregenen door het vlieggat, terwijl ook de afgeschuinde kant van de klamp het regenwater goed afvoert. De vliegplank wordt met de pianoscharnier bevestigd. Als dat gebeurd is, klapt men haar op en tekent de plaats waar de klamp moet komen af. Deze klamp moet aan de

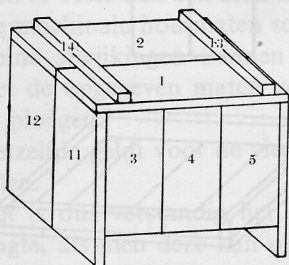

Fig. 111.

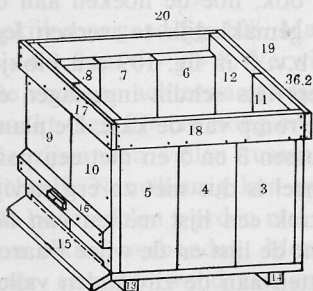

Fig. 112.

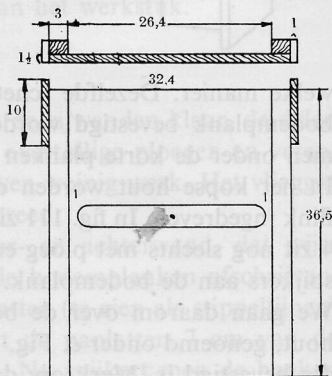

Fig. 113.

voorkant van de kast de nodige stevigheid geven en biedt tevens gelegenheid een werveltje aan te brengen om de vliegplank te sluiten. Het verdient aanbeveling de klamp op de kast te schroeven, (schroeven indraaien).

Het aanbrengen van de raampjesdragers. Het zijn de metalen strips, waarop de raampjes moeten rusten. Zij worden aangebracht op de lange zijwanden van de kast (zie b.v. fig. 112). Dan komt de drager op de planken 6 - 7 - 8. De strips zijn iets korter genomen dan de zijkant. Aan ieder eind kunnen dus de bijen, die tijdens het nazien van een volk tussen de drager en de omlijsting van de kast gekomen zijn, zich weer bij het volk voegen. Figuur 17 laat zien, hoe de draaglijst bevestigd moet worden. Wanneer men zelf de raampjes wil maken, doet men het verstandigst, de in fig. 113 afgebeelde mal te gebruiken. Zonder dit hulpmiddel is het haast onmogelijk goede raampjes te krijgen. Het maken van de mal zal wel geen moeilijkheden opleveren. Het gebruik is al even eenvoudig. Leg eerst de onderlat tussen de balkjes en dan de zijlatten. Draai daarna de grote wervel aan, leg de bovenlat en spijker die vast aan de zijlatten.

Men draait dan het hele geval om, om de onderlat te spijkeren.